

2025-2026 Eğitim Öğretim Yılı Sosyal Bilgiler Dersi
II. Dönem II. Ortak Yazılı (**Dereceli Puanlama Anahtarı**)

Soru 1 (20 Puan)

Sivil toplum kuruluşları (STK); yasalar çerçevesinde devletten bağımsız faaliyetler yürüten dernek, vakıf, oda ve sendikalardır. Kâr elde etme amacı taşımayan sivil toplum kuruluşları; çocuk, kadın, insan ve hayvan hakları; çevre, eğitim, sağlık, doğal hayat gibi birçok alanda faaliyet yürütür. STK'ler, gerçekleştirdikleri faaliyetlerle sosyal hayatta yardımlaşma ve dayanışmayı sağlar.

Yukarıda açıklaması verilen kurumlara iki örnek veriniz ve faaliyet alanlarını kısaca yazınız.

Puar	Düzy	Derecelendirme Kriterleri
20	Tam/Eksiksiz	2 farklı STK adı (örn: Kızılay, Yeşilay, LÖSEV, TEMA) doğru yazılmış ve bu kuruluşların faaliyet alanları (sağlık, çevre, yardım vb.) eksiksiz ve doğru bir şekilde eşleştirilerek açıklanmıştır.
15	Başarılı	2 STK adı da doğru yazılmış ancak faaliyet alanlarından bir tanesi eksik veya yüzeysel açıklanmıştır.
10	Kısmen Yeterli	Sadece 1 STK adı ve faaliyet alanı tamamen doğru yazılmış veya her iki STK adı doğru olup faaliyet alanları boş bırakılmıştır.
5	Geliştirilmeli	Sadece 1 STK adı doğru yazılmış, faaliyet alanı belirtilmemiştir.
0	Yetersiz	Resmi kurumlar (örn: Bakanlıklar) STK olarak yazılmış, soru boş bırakılmış veya tamamen ilgisiz cevap verilmiştir.

Soru 2 (30 Puan)

Günümüzde olmayan ama geçmişte oldukça ihtiyaç duyulan mesleklere 3 örnek veriniz. Günümüz teknolojik imkanları ve gelişmeleri dikkate aldığınızda hangi mesleği seçersiniz nedeniyle açıklayınız.

Puar	Düzy	Derecelendirme Kriterleri
30	Tam/Eksiksiz	ünümüzde yok olmuş/unutulmaya yüz tutmuş 3 meslek örneği (örn: nalbantlık, sepetçilik, kalaycılık, arzuhalcilik) doğru verilmiş ; günümüz teknolojik imkanlarına uygun bir meslek seçilerek seçilme nedeni mantıklı ve tutarlı bir şekilde gerekçelendirilmiştir.
20	Başarılı	Geçmişteki mesleklere 3 doğru örnek verilmiştir ancak teknolojiyle ilişkilendirilen meslek seçimi veya "neden" açıklaması kısmı yüzeysel kalmıştır.
15	Kısmen Yeterli	Geçmişteki mesleklere 1-2 örnek verilmiş ve gelecek meslek tercihi gerekçesiz bir şekilde sadece isim olarak yazılmıştır.
5	Geliştirilmeli	Sadece geçmişteki mesleklerden 1 tanesi doğru yazılmış, sorunun diğer kısımları boş bırakılmıştır.
0	Yetersiz	Günümüzdeki popüler meslekler geçmişin mesleği gibi yazılmış, teknolojik meslek seçimi yapılmamış veya soru tamamen boş bırakılmıştır.

Ticaretin geçmişten günümüze gerçekleşen bu değişiminde neler etkili olmuştur ? Kısaca açıklayınız.

Soru 3 (10 Puan)

Puar	Düzy	Derecelendirme Kriterleri
10	Tam/Eksiksiz	Ticaretteki değişimin nedenleri olarak; teknolojik gelişmeler, internetin yaygınlaşması, küreselleşme, ulaşım imkanlarının artması ve yapay zeka gibi unsurlar açık, net ve doğru bir şekilde ifade edilmiştir.
5	Kısmen Yeterli	Değişimin nedenleri çok yüzeysel bir şekilde (örn: "Zaman geçti", "İnsanlar değişti", "Para bulundu") açıklanmış, temel teknolojik veya ekonomik unsurlara değinilmemiştir.
0	Yetersiz	Yanlış açıklamalar yapılmış veya soru tamamen boş bırakılmıştır.

Halkın yönetime katılması, insan haklarının korunması, eşitlik, özgürlük ve hukuk kurallarına bağlı yönetim anlamına gelir.

Yukarıda açıklaması verilen yönetim anlayışının hangisi olduğunu yazınız.

Soru 4 (10 Puan)

Puar	Düzy	Derecelendirme Kriterleri
10	Tam/Eksiksiz	Tanımı verilen yönetim anlayışının "Demokrasi" olduğunu net bir şekilde yazmıştır.
0	Yetersiz	Farklı yönetim biçimleri (Monarşi, Oligarşi vb.) yazılmış veya soru boş bırakılmıştır.

Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye'de demokrasinin gelişmesi için önemli çalışmalar yapmıştır.

Atatürk'ün Türk demokrasisinin gelişmesine yönelik gerçekleştirdiği iki çalışmayı yazınız.

Soru 5 (20 Puan)

Puar	Düzy	Derecelendirme Kriterleri
20	Tam/Eksiksiz	Atatürk'ün Türk demokrasisinin gelişimi için yaptığı 2 adet çalışma (örn: TBMM'nin açılması, Saltanatın/Hilafetin kaldırılması, Cumhuriyetin ilanı, Çok partili hayata geçiş denemeleri, Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi vb.) doğru ve net bir şekilde yazılmıştır.
10	Kısmen Yeterli	Demokrasinin gelişimi ile doğrudan ilgili olan sadece 1 adet çalışma doğru yazılmıştır.
5	Geliştirilmeli	Atatürk'ün yaptığı inkılaplardan bahsedilmiş ancak bu çalışmaların demokrasi (halk yönetimi/millî egemenlik) ile doğrudan bir bağı bulunmamaktadır (örn: Kılık kıyafet kanunu).
0	Yetersiz	Tamamen yanlış veya ilgisiz ifadeler kullanılmış ya da soru boş bırakılmıştır.

Soru 6 (10 Puan)

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Anayasa'da belirtilen bazı temel niteliklere sahiptir. Bu nitelikler günlük yaşamda çeşitli uygulamalarla görülmektedir. Cumhuriyetimizin temel niteliklerinden bir tanesi de ; Herkesin din ve vicdan özgürlüğüne sahip olması, devletin tüm inançlara eşit mesafede durmasıdır.

Yukarıda açıklaması verilen Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin hangi niteliğidir ? Yazınız.

Puan	Düzy	Derecelendirme Kriterleri
10	Tam/Eksiksiz	Tanımı verilen ve din-vicdan özgürlüğünü, devletin inançlara eşit mesafede olmasını temel alan niteliğin "Laik Devlet" (veya Laiklik) olduğunu doğru bir şekilde yazmıştır.
0	Yetersiz	Cumhuriyetin diğer nitelikleri (Sosyal devlet, Hukuk devleti vb.) yazılmış, yanlış bir kavram kullanılmış veya soru boş bırakılmıştır.